

„Kultura i običaji naroda i nacionalnih manjina u BiH“ Moto: Upoznaj sebe i komšiju, pomози drugu!"

Kao voditelj sekcije "Obrazovanje za mir" osmislila sam i realizovala niz školskih i međunarodnih projekata koji su, uz aktivno učešće učenika, nastavnika i lokalne zajednice, promovisali kulturu mira, dijaloga, tolerancije i cjeloživotnog učenja.

Radeći kao inženjer na održavanju po završetku studija shvatila sam da je teorija jedno, a praksa drugo te da se puno treba raditi na praktičnoj primjeni znanja. Znači treba vezati teoriju i praksu, što danas tražim i od mojih učenika, a posebno od tehničara. Pokušavam da ih naučim da logično razmišljaju, vezuju šeme, procese rada, razne formule i da koriste maštu kako bi dali što kreativnije rezultate. Znam da učenicima ne mogu dati talenat, ali na ovakav način im pomažem da izvježbaju oko, uho i svoj način razmišljanja što je bitno za tehničarsku i inženjersku praksu. Potičem ih da razviju svoju koncentraciju, kompetencije i da budu istrajni u razvoju sopstvene kreativnosti. Rad sa učenicima, tj. mladim ljudima me inspiriše pa posebnu pažnju pridajem odgojnoj komponenti. Cilj mi je da budu dobri ljudi i građani svoje domovine. S obzirom da sam spremna na promjene i izazove to u nastavi koristim nove tehnologije i metode, a o tome dosta učim i od svojih učenika i mlađih kolega. Od 2003.god. do 2006.god. naša škola je bila uključena u PROJEKAT stručnog osposobljavanja „Obrazovanje za mir“ („Education for peace“ - EFP) koji je vodio Institut za

Balkan,a među profesorima učesnicima sam bila i ja.Ovaj Projekat mi je pomogao da promijenim svoj pogled na svijet i način razmišljanja. Pomogao mi je da principe mira primjenjujem u nastavnim i vannastavnim aktivnostima potičući svoju kreativnost i kreativnost učenika a slijedeći uvijek princip **JEDINSTVO RAZLIČITOSTI!**Moja vizija je omogućiti svim učenicima u sigurnom okruženju potrebna iskustva i znanja za dalje školovanje,kreativno razrađivanje ideja i provođenje istih u djelo, uključivanje u zajednicu i svijet rada i mira. Misija mi je je sigurna i kvalitetna škola povezana sa životom gdje se nesuglasice rješavaju mirnim putem uz međusobno uvažavanje i poštivanje svih sudionika obrazovnog procesa. Projekat EFPje zvanično odobren od Ministarstva vanjskih poslova BiH,OHR-a,OSC-a ,Pedagoških zavoda izavršen je podjelom CERTIFIKATA koji posjedujem i ja.lako je projekat zvanično završen njegova implementacija se veoma uspješno i dalje nastavlja u našoj školi kroz rad sekcije,„Obrazovanje za mir“ koju vodim ja. Učenici na kreativan način, recitalom, plesom, prezentacijama, izradom zidnih panoa , diskusijama, radionicama,debatama,istraživačkim-inovativnim projektima i učešćem na nagradnim konkursima i manifestacijama škole pokazuju svoj način djelovanja za mir. Sekcija obrađuje razne teme: kultura, umjetnost, obrazovanje, demokratija,ljudska prava,nauka i mir,nenasilno rješavanje sukoba,različitost. ! Učenici ove sekcije veoma aktivno učestvuju u kulturnom programu škole i lokalne zajednice afirmišući školu i mir! Pored certifikata Obrazovanje zamir posjedujem i certifikat „**Trgovina ženama i djecom**“ te „**Obrazovanje za društvenu pravdu**“ a što vješto koristim i kroz rad sekcije Obrazovanje za mir, organizujući razne radionice i debate uz saradnju sa Vijećem učenika i lokalnom zajednicom.Veliki broj učenika je prošao kroz rad ove sekcije i nadamse da će i dalje biti spremni za kreativnost i stvaranje bolje budućnosti za sve nas.

AUTOR:*Nerminka Pirkić*

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA

Sekcija Obrazovanje za mir,pod mojim vođstvom obrađuje različite teme te vodi projekte na nivou škole i uvezuje sve naše sekcije i aktive u zajednički rad razvijajući toleranciju i šireći kulturu mira. Školske 2016/17godine pod mojim vođstvom(sekcija Obrazovanje za mir)obrađivali smo veoma interesantnu temu projekta „Kultura i običaji naroda i nacionalnih manjina u BiH“, a pod motom „Upoznaj sebe i komšiju,pomozi drugu“. Željela sam da svako od nas UPOZNA SEBE da bi mogao razumjeti i poštovati drugoga.Uz učenje i pokazivanje vlastite baštine nastojim potaknuti mlade da sudjeluju u vrednovanju vlastite tradicije i uvažavaju drugačije kulture,utiču na toleranciju i njegovanje multikulturalnosti.Važan dio obrazovanja je upoznavanje jednih sa drugima i jedno od osnovnih sredstava za smanjenje predrasuda i napetosti u bh. društvu. Za ovo istraživanje i sam projekat sam se odlučila i zbog činjenice da su problemi naroda,a posebno nacionalnih manjina u BiH, u našem društvu zapostavljeni.Kroz zajednički rad svih sekcija sa učenicima i profesorima,upoznajemo jedni druge u opuštenijoj atmosferi I otkrivamo kreativnu stranu I talente

učenika, približavamo im rješavanje zadataka na drugačiji način a istovremeno vidimo svoje rezultate I rezultate drugih sekcija , edukujemo se- učimo jedni od drugih.

CILJ I ŽELJENI ISHODI

Ovim projektom želim prezentovati ljepotu i bogatstvo različitosti kultura BiH kroz slijedeće segmente: kulturno naslijeđe , arhitektura, umjetnost (slikarstvo, književnost, pjesma...), jezik, običaji i tradicija naroda i nacionalnih manjina, blagdanska sofr/trpeza-tradicionalni specijaliteti, predstaviti doprinos naroda I nacionalnih manjina razvoju BiH kroz različite oblasti, te praktičnom izradom i prodajom nekih prehrambenih specijaliteta i predmeta različitih kultura razvijati socijalne i humane odnose, pokrenuti ponovo osnivanje Učeničke zadruge a u sklopu nje i Fond solidarnosti učenika za pomoć učenicima slabijeg materijalnog stanja , za liječenje, poboljšanje rada učenika...

Učenička zadruga je školska organizacija u koju se dobrovoljno uključuje više sekcija škole/vannastavne aktivnosti, profesori, učenici, uposlenici škole, saradnici, roditelji koji se bave proizvodnim i proizvodno umjetničkim programima. Naime još šk. 2014/15. godine pokrenuta je inicijativa za osnivanje Učeničke zadruge kroz inovaciju/projekat „ Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje“ i tada nisu bili stečeni uslovi jer Zakonom o školi nije bio uređen pravni osnov. Pošto je u međuvremenu došlo do promjene to želimo ovim projektom zaživiti rad Zadruga jer bi učenici svojim kreativnim radom aktivno sudjelovali u njenom radu sa nastavnicima kroz različite sekcije i zajedničke projekte, svojim aktivnostima i humanitarnim radom doprinosili pomoći socijalno ugroženim učenicima .

-Simboličnom izložbom i prodajom tradicionalne hrane ili predmeta naroda a posebno nacionalnih manjina (ove godine pod motom „Upoznaj sebe i komšiju, pomozidругu“), a projekat je obnovljiv i teme se mogu mijenjati, učenici bi zaradili novac za Fond solidarnosti kojim bi upravljali preko Vijeća učenika u sklopu Učeničke zadruge. Aktivnostima projekta Fond solidarnosti srednjoškolaca učenici će prikupiti što veću svotu novca koja će biti iskorištena kao pomoć teško oboljelim mladim ljudima kojima je neophodna veća količina novca za liječenje, te srednjoškolcima u teškoj materijalnoj situaciji ili za poboljšane uslova rada učenika. Fond bi se formirao i održavao na način da svaki srednjoškolac na početku školske godine uplati svotu novca (simbolično), a Fondom bi upravljali sami srednjoškolci preko Vijeća učenika u Učeničkoj zadruzi uz profesore (Napomena: nakon ustroja Učeničke zadruge i izrade Akta za istu bit će regulisana sva prava i način raspodjele sredstava i za Fond solidarnosti učenika i ostale segmente).

Cilj:

- Međureligijski i međukulturalni dijalog, podsticanje na interesovanje i poštovanje za druge i drugačije u svojoj okolini i šire, stvaranje kulture mira i osjećaja za društvenu pravdu,
- Upoznavanje obilježja i elemenata kulture i običaja tri većinaska naroda u Bosni i Hercegovini i manjinskih naroda, sa posebnim naglaskom na kulturu i običaje nacionalnih manjina i njihov doprinos cjelokupnoj kulturi u BiH i društvenom životu,
- Razjasniti pojmove: multietnička, multikulturalna, multireligijska država, konstitutivni narod- većinski narod, nacionalne manjine, nacija, nacionalna svijest, nacionalni identitet, stereotip, diskriminacija, predrasuda, pravda, pravo,
- Uticati na učenike da upoznavajući se sa odlikama naroda u BiH, smanje predrasude o njima,
- Učenici kreativnim prezentacijama i radom sa nastavnicima osnivaju Učeničku zadrugu i Fond solidarnosti kojim upravljaju preko Vijeća učenika pomažući socijalno ugroženim učenicima,
- Razvijanje ključnih kompetencija učenika: vještina organizacije, upravljanja, saradnje sa lokalnom zajednicom i šire,
- Brža i efikasnija pomoć teško oboljelim i socijalno ugroženim srednjoškolcima, poboljšanje uslova rada učenika...
- Razvijanje socijalnih i humanih odnosa među učenicima.

Ishodi:

- podizanje svijesti učenika i lokalne zajednice o značaju upoznavanja jednih sa drugim-ljepota različitosti,
- poticanje ideja i inicijative pojedinaca i timova u kreativnom radu,
- povezivanje više nastavnih predmeta i sekcija u timskom radu
- učenici i profesori se bolje upoznali i zadovoljni svojim zajedničkim učešćem i razmjenom ideja.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE

Od septembra 2016.godine do juna 2017.godine u našoj školi se provodio projekat „Kultura i običaji naroda i nacionalnih manjina u BiH“, a kroz koji je realizovano niz aktivnosti u kojima su učestvovali svi učenici i profesori škole kroz aktive i svoje sekcije, zatim pedagogica Inela Tanković, sekretar, Vijeće Učenika, Vijeće roditelja, naši sugrađani-komšije, lokalna zajednica... Ideju i

razradu projekta prema šemi aktivnosti i zaduženjima (Prilog br.1) dala sam ja uz vođenje i koordinaciju realizovanih aktivnosti. Za provođenje projekta zadužen je bio direktor škole, prof. Ermin Tanković. S obzirom da sam već vodila niz projekata na nivou škole te na nagradnim konkursima to me direktor, prof. Ermin Tanković u junu mjesecu 2016. godine zamolio da za GPP škole pripremim projekat-inovaciju u duhu moje sekcije a što sam sa zadovoljstvom uradila i na Nastavničkom vijeću septembra 2016. predstavila-uvođenje u projekat što su svi i prihvatili. U novembru mjesecu sam upoznala Nastavničko vijeće, Vijeće roditelja, Vijeće učenika te učenike preko razrednika i OZ sa aktivnostima i zaduženjima i pripremnim radovima. U oktobru i novembru 2016. godine na Nastavničkom vijeću sam predstavila elaborat-uvod u osnivanje Učeničke zadruge (uvođenje u proces osnivanja Učeničke zadruge-Ključne kompetencije i poticanje razvoja Učeničkih zadruga, Plan rada – Prilog br.2). U toku šk.2016/17. godine prema šemi realizacije (Prilog br.1) za pravno –ekonomske aspekte osnivanja Učeničke zadruge bili su još zaduženi sekretar škole i direktor.

Primjena i realizacija projekta je započela podjelom šeme aktivnosti i zaduženja predsjednicima aktiva po strukama kako bi se oni međusobno unutar aktiva i svojih sekcija dogovorili o realizaciji, a koja je data šemom, tako da su mogli izrađivati panele, letke, radionice, tematske časove, organizovati edukativne ekskurzije, prezentacije...

Pri razradi zaduženja za sekcije i aktive vodila sam računa o značajnim međunarodnim datumima u toku šk. godine. Čitavu šk. godinu aktivni i sekcije su imali svoja zaduženja koja su pratili kroz šemu aktivnosti uz moje konsultacije i sugestije a bilo je i zajedničkog rada sekcija-korelacija. Sve aktivnosti oko realizovanja ovog projekta po sekcijama objavljivao je direktor na našoj stranici škole, a godišnje novine naše škole Fokus bile su posvećene ovom projektu. Projekat je prezentovan za Dan škole 20.4.2017.god. a sam završetak je okončan MIROVNOM SEDMICOM u maju mjesecu 2017 godine i prodajnim BAZAROM u junu 2017. godine.

S obzirom na moto projekta „Upoznaj sebe i komšiju, pomoz drugu“ ,na našu svečanost povodom 65. godišnjice rada naše škole i prezentovanje projekta pozvali smo naše komšije-učenike i profesore iz susjednih škola kako bi ih bolje upoznali kroz njihova umijeća, i to kroz pjesmu, igru, glumu i ples...

Sav program je realizovan tematski vezan za naziv projekta i kroz kulturno-zabavni program i kroz izložbeni dio-bazar učeničkih radova po strukama i sekcijama te izradu tradicionalne hrane i specijaliteta svih naroda i nacionalnih manjina u BiH. Program je koncipiran tako da su napravljeni video zapisi tj. filmovi o realizaciji samog projekta i to uvod i četiri aktivnosti, a između filmova-aktivnosti učestvovali su u programu naši učenici i gosti iz susjednih škola sa muzičkim numerama naroda i nacionalnih manjina, plesom, igrom, glumom, modnom revijom pod nazivom „Moda nekad i sad“ te predstavljanjem tradicionalnih frizura u BiH...

U uvodnom dijelu prezentovanja Projekta voditelji programa, naši učenici su prisutne upoznali o našim aktivnostima u toku realizacije projekta i nekim od ciljeva. Takođe su ih upoznali da smo

pripremili film o aktivnostima I realizaciji projekta a koji je podijeljen na UVOD I četiri aktivnosti

1.UČITI ŽIVJETI ZAJEDNO ,

2.UPOZNAJMO SE ,

3. UPOZNAJ SEBE I KOMŠIJU,POMOZI DRUGU!

4. Život i djelo značajnih predstavnika naroda i nacionalnih manjina u BiH

(Napomena: Predstavljanje aktivnosti projekta išlo je naizmjenično sa kulturno-zabavnim program naših učenika i naših gostiju-komšija, uz voditeljski zadatak naših učenika-film u prilogu).

- Zatim je pušten FILM – UVOD (Prilog br.3)gdje su učenici sami predstavili na kreativan način aktivnosti I ciljeve projekta.

Napomena: U pozadini filma – UVOD čuli su se taktovi pjesme“S one strane Plive“ koja je uvrštena među najljepše bosanskohercegovačke sevdalinke.Melodija ove sevdalinke potiče iz Turske pod originalnim nazivom“Dersi derum“ koju su Osmanlije pjevale osvajajući ova područja a koja se i danas izvodi u Turskoj!

- Cilj aktivnostiUČITI ŽIVJETI ZAJEDNO (Prilog br.4 –film) je afirmacija ljudskog dostojanstva ,njegovanje sposobnosti učenika za poštovanje RAZLIČITOSTI i stvaranje kulture mira.Aktivnost UČITI ŽIVJETI ZAJEDNO smo realizovali obrađujući i obilježavajući značajne Međunarodne i državne datume sa posebnim naglaskom na probleme nacionalnih manjina u BiH.

U pozadini ovih slajdova čula se poznata simfonijska kompozicija Vltava iz ciklusa Moja domovinačeškog kompozitora B. Smetane.)

Kroz ovu aktivnost naši učenici su pokazali da je Bosna i Hercegovina,naša prelijepa zemlja , raskrsnica kultura,civilizacija i religija svijeta,mjesto susreta i multikulturalnosti,spoj Istoka i Zapada,utočište RAZLIČITOSTIMA i zajedništvu!

- Kako postati bolji I humaniji ljudi pokazali smo kroz aktivnost:

UPOZNAJ SEBE I KOMŠIJU,POMOZI DRUGU(Prilog br.5-film)

(U pozadini ovih aktivnosti i slajdova čula se melodija pjesme „Žute dunje“)

Sve što čini BiH najljepšom državom ,prezentirali smo kroz aktivnost:

UPOZNAJMO SE (Prilog br.6) uz slanje pozitivne poruke I slike o BiH kao simbolu bogatstva različitosti kultura,običaja i tradicije.

U pozadini ovih aktivnosti i slajdova čula se instrumentalna izvedba pjesme „Emina“ te

instrumentalna izvedba sevdalinke „Kraj tanana šadrvana“

- Našu bosansku seharu smo željeli otvoriti i pokazati cijelom svijetu kroz aktivnost:

„Život i djelo značajnih predstavnika naroda i nacionalnih manjina u BiH“ (Prilogbr.7) predstavljajući njihov doprinos bh.javnom društvu i razvoju kroz razne oblasti. Tu su brojni pisci, putopisci, zanatlije, ekolozi, dizajneri, stilisti,stvaraoci ,mladi i jedinstvena duša bosanska!

U ovom zadnjem presjeku aktivnosti našeg projekta učenici su izrađivali panoe kroz svoje struke I sekcije prikazujući doprinos i dostignuća svih naroda i nacionalnih manjina razvoju Bosne i Hercegovine.

Kroz ove aktivnosti željeli smo promovisati prave vrijednosti,potaknuti učenike na kreativnost,te ih zainteresovati za stvaralaštvo,nauku,inovacije i tehniku.

(U pozadini ovih aktivnosti čula se sevdalinka „ Bosno moja lijepih planina u tebi je živjeti milina...“)

Svim ovim aktivnostima koje smo prezentovali filmom učenici su pokazali da je želja za znanjem jača od svega i da ruši sve prepreke i predrasude koje imamo jedni o drugima.Nadamo se da će mladi ljudi bolje razumjeti pripadnike nacionalnih manjina i prihvatati ih kao dio svakodnevnog života u društvu uz zajedničku poruku : **UPOZNAJMO SE!**

-Uporedo tj. naizmjenično sa predstavljanjem filma tekao je kulturni program koji je obrađen tematski,a u njemu su učenici glumili(romsko vjenčanje),pjevali,svirali,predstavljali modnu reviju(modna nekad I sad), te frizure naroda I nacionalnih manjina...(Prilog br.8)

- U izložbenom dijelu prezentovanja projekta učenici svih struka I sekcija(Učenička zadruga) su izradili predmete upotrebne vrijednosti čijom prodajom će pomoći Fond solidarnosti učenika.Takođe su izradili tradicionalna jela naroda I nacionalnih manjina u BiH I prezentovali ih gostima(od gostiju su se obratili Načelnik opštine,gospodin Mirsad Mahmutagić, predstavnici Vijeća učenika naših susjednih škola,direktorica Javne biblioteke...) uz podjelu tradicionalnih

recepata(Prilog br.9)

-Dio ovogodišnjeg školskog projekta „Kultura i običaji naroda i nacionalnih manjina u BiH“ prema shemi realizacije(Prilog br.1) je I MIROVNA SEMICA(kruna svih aktivnosti) Voditelj Mirovne sedmic bila sam ja sa sekcijom Obrazovanje za mir, a koordinatori su profesori Vjeronauke : Aldina Hodžić, Alema Purković i Mersudin Muminović,profesor Historije Nafiz Boloban, profesorica Demokratije i ljudskih prava Azra Bašić – sa svojim sekcijama.Tema Mirovne sedmice je bila RELIGIJA U IZGRADNJI MIRA.

Aktivnost se sastojala u obilasku vjerskih objekata u našem gradu-Maglaju 17.5.2017.(pravoslavna crkva-Hram proroka Ilije, Kuršumlija džamija,katolička crkva-Svetište Leopolda Mandića) uz razgovor sa vjerskim službenicima na temu ULOGA RELIGIJE U IZGRADNJI MIRA -iz perspektive PRAVOSLAVLJA,KATOLIČANSTVA i ISLAMA – (Prilog br.10)

-Organizacijom „Uličnog bazara“ 7.6.2017.godine(Prilog br.11) definitivno smo okončali aktivnosti ovogodišnjeg školskog projekta „Kultura i običaji naroda i nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini“. Naime,učenici svih struka,sekcije i aktivni profesora su izradili predmete upotrebne vrijednosti (Učenička zadruge) a koje su predstavnici Vijeća učenika prodavali na dvije lokacije u Maglaju kao podrška Fondu solidarnosti učenika koji je zaživio kroz ovaj projekat za potrebe socijalno-ugroženih učenika. Moto našeg projekta s pravom je nosio naziv“Upoznaj sebe i komšiju,pomozi drugu“, jer su naši učenici,profesori,komšije i sugrađani(lokalna zajednica) podržavali ove aktivnosti i pokazali solidarnost i humanost što i jeste bio cilj!

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI

Projektom te kulturno-zabavnim programom i izložbenim dijelom željela sam potaknuti učenike,profesore,komšije i goste da njeguju kulturu,običaje i tradiciju naroda i nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini - da volimo različitost BiH.

-U međusobnim odnosima u kolektivu, kao i odnosima sa učenicima, roditeljima i lokalnom zajednicom, trebamo biti tolerantni, dobro sarađivati, zalagati se za pravednost i humanost, njegovati prijateljstvo, međusobno se uvažavati i poštovati, cijeniti rad i odgovornost te poticati kreativnost, a sve to smo postigli kroz ovogodišnji projekat radeći timski.

Povezali su se učenici i profesori različitih struka i sekcija,uvidjeli da je RAZLIČITOST bogatstvo i da skupa možemo učiniti puno za sebe,druge i našu domovinu!

Nadam se da je ovaj projekat bio I dobar pokretač međuljudskih odnosa,

jer radeći svi skupa spoznali smo I ostvarili potrebu prijateljske komunikacije sa učenicima I profesorima.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Poslije svakog završenog projekta ili u toku same izrade često sam sama sebi govorila da je dosta, da me to previše iscrpljuje... Međutim kada vidite zadovoljne profesore i učenike kako se trude da što bolje prezentuju svoj zadatak, koliko im znači moja pohvala, sugestija, koliko smo se više družili nego do tada-onda sve zaboravljate i kažete da vrijedi. Posebno je zadovoljstvo kada na prezentaciju projekta dođu vaše kolege iz druge škole, privrednici, Načelnik opštine i kada vam oni čestitaju i odaju priznanje. Onda je to uspjeh svih nas, što i jeste moj cilj da skupa, kroz različite Aktive i sekcije dajemo cjelokupnu sliku projekta.

Kroz rad na projektu saradivala sam sa svim profesorima i nastavnicima praktične nastave. Posebno mi je zadovoljstvo bilo saradivati sa mlađim profesorima koji imaju divne ideje, tako da ih želim motivisati i ohrabriti da krenu u istraživanje sa svojim učenicima koji su u svemu ovome bili najznačajniji!

Collections

NIN nagrada

NIN 2017